

Media ja lehdistö

Euroopan unionin tuomioistuin
LEHDISTÖTIEDOTE nro 167/20
Luxemburgissa 17.12.2020

Tuomio asiassa C-398/19
Generalstaatsanwaltschaft Berlin

Unionin kansalainen voidaan luovuttaa kolmanteen valtioon vasta sen jälkeen, kun on kuultu jäsenvaltiota, jonka kansalaisuus hänellä on

Tässä yhteydessä kansalaisuusjäsenvaltion on saatava pyynnön vastaanottaneelta jäsenvaltiolta tieto kaikista luovuttamispyynnön yhteydessä ilmoitetuista oikeudellisista seikoista ja tosiseikoista ja sille on varattava kohtuullinen määräaika mahdollisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamiseksi kyseisestä henkilöstä

BY, joka on Ukrainan ja Romanian kansalainen, syntyi Ukrainassa ja asui siellä aina siihen saakka, kunnes hän muutti vuonna 2012 Saksaan. Hän sai hakemuksestaan vuonna 2014 Romanian kansalaisuuden sillä perusteella, että hän oli entisessä Romanian Bukovinassa aikoinaan asuneiden Romanian kansalaisten jälkeläinen. Hän ei kuitenkaan ole koskaan asunut Romaniassa.

Ukrainan syyttäjänvirasto pyysi Saksan viranomaisilta maaliskuussa 2016 BY:n luovuttamista syytetoimiin ryhtymistä varten. Marraskuussa 2016 Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Berliinin syyttäväviranomainen, Saksa) ilmoitti luovuttamispyynnöstä Romanian oikeusministeriölle ja kysyi, aikoivatko ne ryhtyä itse syytetoimiin BY:tä vastaan. Ministeriö vastasi, etteivät Romanian viranomaiset voineet päättää syytetoimiin ryhtymisestä, elleivät Ukrainan lainkäyttöviranomaiset olleet tätä pyytäneet, ja että eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisen edellyttämän kansallisen pidätysmääräyksen antaminen edellytti riittävää näyttöä asianomaisen henkilön syyllisyydestä. Ministeriö pyysi näin Saksan viranomaisia toimittamaan sille Ukrainan viranomaisten toimittamat todisteet.

Saksan oikeus ei salli Saksan kansalaisten luovuttamista, muttei kiellä tätä muiden jäsenvaltioiden kansalaisten osalta. Kammergericht Berlin (Berliinin osavaltion ylioikeus, Saksa) katsoo tästä syystä, että BY voidaan luovuttaa laillisesti Ukrainaan, mutta pohtii, onko tämä ristiriidassa niiden periaatteiden kanssa, jotka unionin tuomioistuin on vahvistanut asiassa Petruhhin¹ antamassaan tuomiossa, sillä Romanian viranomaiset eivät ole tehneet virallista päätöstä mahdollisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisesta. Unionin tuomioistuin katsoi näet mainitussa tuomiossa, että silloin kun jäsenvaltio, johon jonkin muun jäsenvaltion kansalainen on siirtynyt, on saanut kolmannelta valtiolta luovuttamispyynnön, sen on ilmoitettava tästä sille jäsenvaltiolle, jonka kansalaisuus pyynnön kohteena olevalla henkilöllä on, jotta tämän valtion viranomaiset saisivat mahdollisuuden antaa eurooppalaisen pidätysmääräyksen hänen luovuttamisekseen syytetoimia varten.

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii sitä, millä tavoin mainittu tuomio vaikuttaa sen käsiteltävänä olevan asian ratkaisuun, ja on esittänyt unionin tuomioistuimelle kolme kysymystä SEUT 18 artiklan ja SEUT 21 artiklan (jotka koskevat sekä kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kieltoa että unionin kansalaisten oikeutta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella) ja asiassa Petruhhin annetun tuomion tulkintaa.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

¹ Tuomio 6.9.2016, Petruhhin ([C-182/15](#), EU:C:2016:630, etenkin 48 ja 50 kohta); ks. myös lehdistötiedote nro [84/16](#).

Unionin tuomioistuin on suuren jaoston kokoonpanossa tarkastellut ensiksi sitä, sovelletaanko SEUT 18 ja SEUT 21 artiklaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen unionin kansalaisen tilanteeseen. Se toteaa, että jäsenvaltion kansalaisella, jolla on tämän kansalaisuuden nojalla unionin kansalaisen asema mutta joka oleskelee jonkin muun jäsenvaltion alueella, on unionin oikeuskäytännön mukaan oikeus vedota SEUT 21 artiklan 1 kohtaan, ja että tällainen kansalainen kuuluu SEUT 18 artiklassa tarkoitetulla tavalla perussopimusten soveltamisalaan. Sillä, että BY on saanut jäsenvaltion kansalaisuuden hetkellä, jolloin hän jo oleskeli muussa kuin siinä jäsenvaltiossa, jonka kansalaisuuden hän myöhemmin sai, ei ole merkitystä tämän osalta.

Toiseksi unionin tuomioistuin tarkentaa velvoitteita, joita jäsenvaltioilla on asiassa Petruhhin annetussa tuomiossa tarkastellussa tietojenvaihdossa. Se toteaa, että pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion on annettava sen jäsenvaltion viranomaisille, jonka kansalaisuus henkilöllä on, tilaisuus pyytää tämän henkilön luovuttamista eurooppalaisen pidätysmääräyksen puitteissa. Tätä varten sen on ilmoitettava näille viranomaisille paitsi siitä, että luovutuspyyntö on esitetty, myös kaikista luovutusta pyytäneen kolmannen valtion luovutuspyyntönsä yhteydessä toimittamista oikeudellisista seikoista ja tosiseikoista. Ilmoitettava on myös kaikista pyynnön kohteena olevan henkilön tilanteen muutoksista, joilla on merkitystä hänestä mahdollisesti annettavan eurooppalaisen pidätysmääräyksen kannalta. Kumpakaan näistä jäsenvaltioista ei sitä vastoin voida unionin oikeuden nojalla velvoittaa toimittamaan rikosoikeudellisen menettelyn aineistoa, jotta jäsenvaltio, jonka kansalaisuus asianomaisella henkilöllä on, voisi arvioida, voiko se itse ryhtyä syytetoimiin tätä vastaan.

Unionin tuomioistuin korostaa, että koska tätä ilmoittamisvelvollisuutta on noudatettu, pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion viranomaiset voivat toimittaa luovuttamismenettelyn ja luovuttaa tarvittaessa asianomaisen henkilön, jos sen jäsenvaltion viranomaiset, jonka kansalaisuus henkilöllä on, eivät ole kohtuullisen ajan kuluessa antaneet eurooppalaista pidätysmääräystä. Pynnön vastaanottaneen jäsenvaltion on varattava tällainen määräaika kyseisille viranomaisille ja määräaika on vahvistettava ottamalla huomioon kaikki asiaan liittyvät olosuhteet, erityisesti se, että henkilö on mahdollisesti luovutusmenettelyn perusteella otettuna säilöön, ja tapauksen monimutkaisuus.

Kolmanneksi unionin tuomioistuin toteaa, ettei SEUT 18 ja SEUT 21 artiklaa voida tulkita siten, että pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion pitäisi kieltäytyä luovuttamasta unionin kansalaista, jolla on jonkin muun jäsenvaltion kansalaisuus, ja ryhtyä itse syytetoimiin häntä vastaan kolmannessa valtiossa tehdyistä teoista, kun, kuten käsiteltävässä pääasiassa, pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion kansallinen lainsäädäntö antaa sille toimivallan syytetoimiin tätä unionin kansalaista vastaan tietyistä kolmannessa valtiossa tehdyistä teoista.

Tällaisessa tapauksessa velvollisuus kieltäytyä luovuttamisesta ja ryhtyä itse syytetoimiin veisi pyynnön vastaanottaneelta jäsenvaltiolta mahdollisuuden päättää itse siitä, onko kyseistä henkilöä vastaan aihetta ryhtyä syytetoimiin kansallisen lainsäädännön perusteella, ja sillä ylitettäisiin rajat, jotka unionin oikeudella voidaan asettaa jäsenvaltion vallalle arvioida syytetoimien aiheellisuutta rikosasioissa. Unionin oikeuden näkökulmasta on kysyttävä vain, voiko pyynnön vastaanottanut jäsenvaltio toimia tavalla, jolla puututaan vähemmän haitallisesti kyseisen unionin kansalaisen vapaata liikkuvuutta ja oleskelua koskevan oikeuden käyttöön, ja harkita hänen luovuttamistaan jäsenvaltioon, jonka kansalaisuus hänellä on, sen sijaan, että hänet luovutettaisiin luovuttamista pyytäneeseen kolmanteen valtioon.

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden tiedustella niiden käsiteltävänä olevan yksittäisen asian puitteissa unionin tuomioistuimelta unionin oikeuden tulkintaa tai unionin toimen pätevyyttä. Unionin tuomioistuin ei ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa asiaa. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista asia unionin tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ratkaisu sitoo vastaavalla tavoin muita kansallisia tuomioistuimia, jotka käsittelevät samanlaista ongelmaa.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido Euroopan unionin tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127